

G Ł O S

ODPOWIEDNI

Ze Strony JW. Marszałka i Konsyliarzow Powiatu Wołkowskiego.

PRZECIWKO.

JWW. i WW. JPP. Obywatelom Powiatu Wołkowskiego w Delacyi piszącym się.

Roztrząsnowszy bezstronnym umysłem zarzuty od niektórych Obywatelów Powiatu Wołkowskiego przed Sądem Najjaśniejszym: Konfederacyi w sprawie dzisiejszey przyniesione, każdy to dostrzedz może, że ie sama prywatna niechęć i osobista emulacya podyktowały, szczegulnie dla potwarzania i prześladowania Osob w Konfederacyi Mieyscowey sobie nie przypodobanych.

Niewinność wżakże może być oczerniona, ale nigdy nie zostanie pokonana, gdy ma plac do oczyszczenia się przed Sądem Sprawiedliwym, bez względnym na Osoby i honor Obywatelski cenić umiejącym.

Z nadzieją takiegoż losu i Konfederacya Wołkowska stawiając się przed Najjaśniejszym Sądem Ultimæ Instantiæ, przedsiębierze wywodzić swoją niewinność i rozwiązywać zarzuty od procedujących JPP. Obywatelów przeciwko sobie wypracowane.

Nie mogli oni w głosie swoim pierwszym utaić tey prawdy, że ich sprawa początek swój wzięła z osobistego nieukontentowania, a te, że urodziło się z materyi Regimentarstwa przez Konfederacyą Mieyscową JW. Micucie Konsyliarzowi teyże Konfederacyi poruczonego.

Y lubo ten Punkt sprawy dla niewydania się, że on jest głównym Ichmościow obiektem, umieszczono w pośrzedku pretensyi i skarg do Konfederacyi Mieyscowey stosowanych, jednakże Konfederacya znając go za cel prześladowania swego, od rezolucyi zarzutów z niego uformowanych, zaczyna swoją ewazyą.

Być posłusznym najwyższej władzy Kraiowej i skwapliwie wypełniać jej rozkazy nie biorąc onych pod swoją prywatną kognicyą. Gdy jest powinnością i oznaką każdego dobrego Obywatela, tym barzicy czuć ten obowiązek powinne wszystkie mnieysze Jurzydykcyę, gdy one ją nadto sprężyną wykonawczą władzy Rządowej.

Po wydanym Uniwersale od Konfederacyi Generalney do Pospolitego ruszenia, i zaleceniu Konfederacyom Mieyscowym wybrania Regimentarzow i Rotmistrzow, z zatrzymaniem samego ruszenia się do powtórnych Wici, Konfederacya Mieyscowa Woł-

A

kow-

36583

kowyska jako zawsze posłuszna rozkazom najwyższej Zwierzchności, materią obrony powszechney, znajdując być najskwapliwszej Exekucyi potrzebującą, i niewglądając w to, co do niej nie należało: Czy pomieniony Uniwersał weźmie swody skutek, albo nie? zebrała swoby przyzwoity, jaki tylko mieć można było komplet i Regimentarzem JW. Micutę, a Rotmistrza-
maj innych Obywatelow wyznaczyła.

Ambicya niektórych osób, i miłość własna szacująca zawsze siebie więcej nad innych, w tym wyborze Konfederacyi krzywdę i lekce wzięcie swoich mniemanych zasług znalazła potrafiła.

Chociaż JP. Micucie nie ma co zarzucić, bo człowiek z Familii znaczney, dawney i najpierwsze w Oyczyźnie niegdy Urzędy posiadającej zrodzony, mający swoje Dziedziczne Posessye w Wołkowyskim i w Grodzieńskim Powiatach, nietylko najmniejszym złym postępkim nigdy nie notowany, ale z swiego światła, z osobistych cnot i przymiotow od wszystkich sobie znaiomych zalecony, a nadto od młodych lat swoich służąc Woyskowo, znaiomością sztuki Zołnierskiej wszystkich swoich emulantow przewyższający.

Jednak JPP. procedujący Obywatela, zadali mu najprzód, że w latach jest młodzy od nich, i w Produkcie swoim nieprzyzwoitych wyrazow używając, umianowali go młodzikem i mlókosem, i kazali z samego spóyrzenia na osobę JP. Micuty uważać szykanadę Powiatu.

Lubo młodości jest to najmniejsza przywara, bo się w niej człowiek codzien poprawuje, jednakże JP. Micucie nie można zadać takiej młodości, żeby on dla niej do usług Publicznych zdatnym nie był, sprawuje bowiem i dopiero posługę Publiczną, gdy jest Konsyliarzem Konfederacyi Miejscowey, w Ru zaś przeszłym na Seymikach Grodzieńskich jednomyślnie głosy był obrany za Lustratora do Starostw, a pierwsey jeszcze po służbie Woyskowej, przez niemal cały czas odbywał posługę Obywatelską przy Juryzdykcyach Kraiowych. Jakże więc można zadać JP. Micucie mlókosowstwo, i próbować przez to jego niezdatność do usług Publicznych, a przez jego wybor szykanadę dla Powiatu i złe Urzędowanie Konfederacyi?

Bydź to może, że JP. Micuta mniej ma lat od Jchmościow Emulantow swoich, ale w którymże Prawie czy w Uniwersale Konfederacyi Generalney położony jest zamiar lat do otrzymania Regimentarstwa potrzebnych, albo gdzie jest taki warunek, żeby najstarszy z lat i z Urzędu Obywatel koniecznie obierany był do pomienioney Rangi, gdyby przyszło w skutku do obrony Oyczyzny wedle Uniwersału Najjaśn: Konfederacyi, tedy nie lat szędziwych Persony i poważney z Urzędow w Powiecie, do takiego dzieła potrzeba byłoby, ale Człowieka w czerstwych siłach, mogącego pracować, determinowanego i znającego sztukę Zołnierską; same Urzędy Powiatowe nieby w takim razie nie dokazywały; bo tam nie potrzeba byłoby sądzić nieprzyjaciela, ale bić i pokonywać.

Duch emulacyi i fałszywego punkt honoru prawdziwie aż do zgorzienia wydatnym stał się w piśmie procedujących JPP. Obywatelow, w tych słowach: *nie przyszło do użycia obrony wedle Uniwersału, lecz kłózbę w przypadku użycia chciał bydź podkomendnym temu mlókosowi.* Czyż nie z takich to emulacyi Rzplta ponosiła szkody i kłębki w wydarzonych dawniey Woynach. Gdzie trzeba

ba byłoby najściślejszej jedności, złączenia wspólnych sił, wyrzeczenia się prywatnych niechęci i ambicji, i największego posłuszeństwa; tam Jchmość wcześniej oświadczyli wzgardę naznaczonego Kommandanta i nieposłuszeństwa dla niego, znać że każdy z nich postaremu w myśli swojej chciałby być Kommandantem, a nicht Podkommandnym, a w takim wewnętrznym poróżnieniu, jakążby z nich niezdolna Oycyzna miała obronę, gdyby przyшло do potrzebowania oney. Człowieka dojrzałego i sprawującego funkcją Powiatową, umianować przez pismo publiczne do Sądu najwyższego podane *Młokosem*, kazać obracać na jego oczy z widoku osoby próbować krzywdę nby dla Powiatu zrobioną, nie jestże to największym zgwałceniem delikatności, dowodem nieumiarkowanej prywatnej niechęci, i dalekim zapędem w prześladowaniu; bo aż do krytykowania famey postaci, w której przecie nietylko nic zdróżnego dostrzedz niepodobna, ale owszem każdy nie interesowany i zupełną przystoynosc i skromność uczciwemu Obywatelowi przyzwoitą przyznać koniecznie musi.

Tu się tedy odkrywa źródło dzisiejszej sprawy, ztąd Najiasniejszy Sądzie trzeba uważać pochodzenie wszystkich pretensyj od JPP. Obywatelow procedujących do Konfederacyi miejscowej zastosowanych, i ztąd przekonywać się o ich dobroci i rzetelności.

Zarzucono powtóre JW. Micucie, że on publikował swoją odezwę do Rotmistrzów z Urzędników kreowanych, że ich poważył się zwolywać do Miasta Wołkowyjska, groził karaniem za niestawienie się, i otworzył jakoby postać Woyny pierwey nim wyszła powtórna od Generalności Rekwizycya, a to wszystko, że od JW. Zołkowskiego Konsyliarza zamanifestowanym zostało.

Z tego kroku JW. Micuty, nie tylko żadnego przestępstwa wypróbować nie można, ale owszem pokazuje się jego cnota i czulość Patryotyczna.

Gdy najwyższa Królewska Zwierzchnosc kazała Obywatelom sposobić się do obrony Oycyzny, i gdy Konfederacya Powiatowa z mocy sobie nadanej kreowała Regimentarzem JP. Micutę, ważnie on tedy i prawnie uczynił odezwę do Rotmistrzów, aby się zjeżdżali do Wołkowyjska dla urządzenia przedsięwziętej obrony. Bowiem nie czas byłoby czynić jakieś dyspozycye w ten czas, gdyby już powtórna od Najiasn: Konfederacyi przyšla Rekwizycya, gdyż za tą Rekwizycyą jużby się ze wizerką gotowoscia wyruszyć natychmiast należało. Mając sobie nadaną Zwierzchnosc, miał prawo pogrozić ukaraniem za nieposłuszeństwo. Bo też nieposłuszeństwo w takim przypadku, gdzie idzie o ratunek Oycyzny, jest przestępstwem największego ukarania godnym.

Z Manifestu JW. Zołkowskiego nic się także więcey dowodzić nie może, nad nieukontentowanie do osoby JP. Micuty z tychże famech pobudek co i dalszych procedujących Jchmościow nastale. Bo i JP. Zołkowski musiał także życzyć sobie osiągnąć ten stopień, który się dostał JP. Micucie.

Okazawszy tedy, że te wyżej wymienione zarzuty są tworem famey próżności i emulacyi, że nie dowodzą najmniejszej winy, ani Konfederacyi miejscowej, ani w szczególności JP. Micuty, przystępuję teraz do odpowiedzi na pretensye ex re

furażowania napaśtnie i potwornie do Konfederacyi Miejsco-
wey uroszczone.

§.
Niepodołało się to najprzód JW. i WW. JPP. Obywatelom pro-
cedującym, że Konfederacya Wołkowyńska w dysponowaniu Fu-
rażów dla Wojska Rosyjskiego, oszczędziła Szlachtę Ubogą, za-
dnego poddanego niemającą, i która tylko z pracy rąk swoich
żyje; probując ten swój zarzut układem jakoby przyrodzenia
wskazującym wszystkim na równe cierpienie.

Gdyby przyrodzenie tak było sprawiedliwe, a wszystkim równy u-
dzieliło Majątek, zgodziłbym się chętnie na to, iżby w takim
przypadku, jak jest terazniejszy, wszyscy też równie cier-
pieli, ale kiedy te przyrodzenie jednych obdarzyło aż do zbyt-
ku, tak, że oni częstokroć nie wiedzą jak swój majątek obró-
cić, i nieznają co to jest trudność w utrzymaniu życia; Dru-
gich wskazało na to, iżby z potu własnego czoła żywili siebie i
swoją Familią, a przytym jeszcze czuli niedostatek wszyst-
kich potrzeb; w tak tedy przeciwnym układzie przyrodzenia,
jakże można wszystkim bez względu wskazywać na równe cier-
pienie, zwłaszcza, że jednemu wydane z obszernego magazy-
nu sto Beczek zboża, nie sprawiają niedostatku, drugiemu pół
beczki odebrane, przynosi niesposobność wyżywienia się. Otoż
w takiej potrzebie nakładania ciężaru publicznego, niepodobna
iść za mniemanym układem przyrodzenia, ale za sercem tkli-
wym na stan ubogich i nieszczęśliwych Ludzi.

Takie właśnie serce nieskończonemu wielbieniu godne okazał JW.
JP. Kossakowski Hetman wtedy Polny, a teraz Wielki W.
X. Litt: kiedy Uniwersałem swoim na dniu 16. Junii Roku 1792.
w Wilnie datowanym, Zalecił, iżby Szlachta niemająca Włościan
i Kmiotkowie od furażowania uwolnieni byli, na przekonanie
JPP. Obicientow, wprowadzając się tu słowa pomienionego Uni-
wersału, ad casum: „potrzebie: Na Magazyny dla Wojska Sta-
„rostwa dostarczać będą w różnym Ziarnie, Siana i Słomy za
„Paletami, co wczasie policzonym zostanie, do Kwart przeto
„nie Włościanie, ale sami Possessorowie ten podatek składać i
„dostarczać będą, czego Konfederacye miejsceowe przestrzegać
„surowo mają; Obywatele zaś inni zupełnie od tey powinno-
ści, a szczególniej Bracia Szlachta niemająca Włościan, uwol-
nieni będą. Prtr ten Uniwersał w Konfederacyi Wołkowyńskiej Aktyko-
wany.

Czyż godziło się potwarzać i napaśtować Konfederacyą Miejscową,
zadając jej, że ona to uwolnienie od Furażów Ubogiej Szla-
chty, uczyniła jakoby arbitralnie favore swoich Kuzynków i Przy-
jaciół. Kiedy ten wzgląd za ubogą Szlachtę ostrzeżony został,
tak wczesnie Uniwersałem Hetmańskim, któremu wszelką u-
ległość i posłuszeństwo Konfederacya miejsceowa winna była, a
zwłaszcza w takiej materji, gdzie i własne przekonanie znay-
dowało słusność i sprawiedliwość tego ostrzeżonego dla ubogich
wzglądu.

Jeżeli po innych Powiatach Szlachta niemająca Włościan ściągnęła
na siebie wzgląd w uwolnieniu od furażowania, to tym słuszniej
w Powiecie Wołkowyńskim, gdzie Ich Rodzaj ubóstwa jest szcze-
gulniejszy od innych, bo częstokroć niwa piaszczystego Grun-
tu, albo jaki lichy ogrod składa Ich całą Possessyą. Jakież to
serce i jaka sprawiedliwość byłaby wzywać Ich do znoszenia
cię-

ciężaru publicznego za równo z tymi, którzy obszerno posiadają we wszystkich dobrociach włości, i nieznają, co to jest niedostatek.

Niemogli procedujący JPP. Obywatele niewiedzieć o pomienionym JW. Hetmana Kolsakowskiego Uniwersale, gdy ten i w Aktach Konfederacyi Mieyscowey umieszczony, i po wszystkich Parafiach via Cursoria rozefany został. Wszakże niechcąc odstąpić tego pozornego w swoim mniemaniu zarzutu, że Konfederacya jakoby arbitralnie ubogą Szlachtę od furazowania uwolniła, a niemogąc zaprzeczyć Exystencyi Uniwersału Hetmańskiego, to uwolnienie szczególnie zalecającego, in opposito na skonwinkowanie Konfederacyi położyli przykład z Elementow, że tę równość wszystkim wydzielają, to jest, że Słońce za równo wszystkim przyświeca, a mrozy i grady zarówno wszystkich wyniszczają, a ztąd wnosili, że i kłęski Kraiowe wszystkich za równo dotykać powinny.

Stojąc przy powadze Uniwersału Hetmańskiego i mając z niego dostateczną zaślone, w tym zarzucie, nienależałoby nawet rezelwować tych naciągnionych podobieństw i przykładow, jednakże chcąc wyświecić zabiegłe wysilenie się JPP. Delatorow w swoich oskarżeniach i probacyach, okazuję, że i te podobieństwa nie ad casum zajęte zostały, bo słońce chociaż zarówno wszystkim przyświeca, wszelako na małych i piaszczystych niwach Szlacheckich nie tworzy tyle krescencyi, ile na obszernych Łanach majątnych Obywateli, mrozy także więcej dokuczają ubogiemu, niż bogatemu, który i wygodniey mieszka, i w potrzebie kilka futer razem wdziać na siebie może.

Więc Maiątek dostatni, czyni Obywatela obowiązany do znośnienia wydarzonych ciężarow Publicznych, a ubóstwo i nędza będąc same przez się naytrudniejszym do zniesienia ciężarem, szufna dla siebie zyskały względy, że je przynamnie od ciężarow publicznych uwolniono. Y o cóż tu było formować pretensyą do Konfederacyi Mieyscowey Wołkowyskiej, z okazji uwolnienia ubogiej Szlachty od Furazowania, kiedy ta i dopełniła powinność Uniwersałowi Hetmańskiemu należne, i dogodziła razem czułości sprawiedliwej w zaślonieniu nędznych od ciężaru do zniesienia niepodobnego.

§.

W zapale prześladowania Konfederacyi Mieyscowey JPP. Delatorowie wypisali to, że późniey i naywyższa Generalność Uniwersałem swoim pod dniem 22. Grudnia 1792. Roku zniżyła Podatek z Dymow Szlacheckich do połowy gruntowego Dymu, lecz co się godziło Naywyższej Władzy, że sobie Konfederacya Wołkowyska, jakoby przywłaściła pierwiey. Widzieć ten Punkt w Produkcje strony przeciwney na początku stronicy trzeciej, a zaştanowiwszy się nad nim, dotykálną napaść znaleźć można.

W tymże Produkcje swoim powyżey JPP. Delatorowie wypisują, że naypierwszy Palet na Furaz od Konfederacyi Wołkowyskiej wyszedł pod datą Roku 1792. dnia 15. Julii, którym z pomiędzy innych znacznych Starostw, jedno Starostwo Wołpieńskie jakoby obciążone zostało.

Tu przypomnieć sobie potrzeba datę Uniwersału Hetmańskiego, która jest Ru 1792. dnia 26. Junii, to jest 19. dniami starsza od

B

Pa.

Paletu pierwszego na Furażowanie wydane, przypomnieć sobie także potrzeba treść tego Uniwersału, że Magazyny dla Wojska Starostwom dostarczać kazano, z zapewnieniem, że to z Kwart potrąconym zostanie.

Więc Konfederacya Wołkowyska nie sama sobie przywłaszczyła moc oszczędzania Szlachty ubogiej, a wydawania Paletow na Furaż do Starostw, ale to czyniła na fundamencie już Uniwersału Hetmańskiego pierwszy Palet datą swoją daleko uprzedzającego.

Później zaś gdy Konfederacya Generalna Uniwersałem swoim pod dniem 22. Grudnia wydanym, Dymy Szlacheckie ubogie wyłączyła od równego z innymi Furażowania, i ten ciężar do połowy tylko z Dymu Szlacheckiego przeznaczyła, więc przez to samo probuje się, że i ta najwyższa władza, nie tylko niezniósła pierwszego Uniwersału Hetmańskiego i nie naganiała Ekzekucyi onego przez Konfederacyą Wołkowyską dopełnionej, ale owszem sama oświadczała ten śluszny wzgląd i przykłądną litość nad nędzą ubogich Braci, eo ipso zaaprobowała postępek Konfederacyi Wołkowyskiej. O cóż tu tedy skarżyć i potwarzać Konfederacyą, kiedy ta najprzód nie z swego domyślu nieczyniła, i co uczyniła, to się zupełnie zgadza, i z ślusznością i z zaleceniem władzy Kraiowej.

Ale któż to się tak żali na uwolnienie ubogich Braci od Furażowania, i kto im tey ulgi w nieszczęśliwym ich stanie pozazdrościł, oto ci, którzy po kilkaset, albo kilkadziesiąt poddanych na siebie pracujących mając, i podopełnionym furażowaniu w swoich Magazynach i Stodołach znaczney jakiej ubyłości dostrzedz nie mogą. A w tey skardze, czyli żaleniu się JWW. i WW. JPP. Delatorów, i to jeszcze szczególnego, uważać należy, że oni dla pozorniejszego pokonania Konfederacyi, zbierając znaczna liczbę Obywatelów do Aktoratów i Produktu, między tymi pomieścili i tych, którzy Possessyi Ziemskiej nie mając, furażem żadnym obciążeni być nie mogli, ale nadto przekładają skargę imieniem tych, których w Pozwach i Aktoratach niema, i którzy ich zapewne o te za sobą wstawianie się nigdy nie próbili.

Z liczby Possessyi Ziemskiej nie mających, a w Aktoracie i Produkcie wyrażonych, są Ci, *W. JP. Xawery Czartofszewski*, który tylko ma dwa Dworki, jeden we Mścibowie, a drugi w Wołkowysku, a z obydwóch tych Dworków Furażu żadnego nie dawał, drugi *JP. Antoni Druwka*, który został w służbie u *JW. Nagurskiego* w Folwarku Pacewiczach; niewiedzieć tedy o co on procednie, czy o krzywdę swego Pana, to Pan swoim imieniem dopomniećby się o nią powinien, czy o krzywdę swoją, tey mieć nie mógł, bo Possessyi żadney nie ma, a zatym i Furażowaniem uciśniony być w żaden sposób nie mógł.

Skarga zaś bez Pozwu i Aktoratu weśrzedzinie Produktu zamknięta jest imieniem Starostwa Wołpieńskiego, *Dóbr Rosi, Zelwy, Swiśloczy, Sttwa Jałowskiego*, i tam daley

Gdyby Konfederacya niesłusznym rozkładem furażowania, te dobra uciśnęła, i krzywdę im jaką istotną dopełniła, toby się zapewne Panowie i Dziedzice tych *Dóbr* łączyli do Delacyi terażniejszey, i dowodzili fami swojego uciśnienia, ale że tego nie czynią, i Sąd ich

tu Instancyi nie widzi, wnosi się ztąd, że oni w postępkach Konfederacyi niesłuszności żadney dla siebie niedoznali, i że JJ. PP. Delatorowie jedynie dla pomnożenia widoków i impressyi w skargach swoich, i te Dobra pod hasło Delacyi swojej, nie proszeni z domysłu własnego podciągneli.

§

Nic łatwiejszego, jak oskarżyć kogo, i w czynnościach cudzych znajdować defekta, pomyłki, albo niedogodności sobie, ale się potrzeba postawić w stanie urzędujących, i zatrudnionych sprawowaniem publicznych interesów, a w ten czas można pomiarkować, czy podobna jest i potrzebom publicznym, i wszystkim Obywatelom w szczególności zupełnie dogodzić, albo nie?

Y tak niepodobało się JJ. PP. Delatorom, że Konfederacya w gwałtowney potrzebie na rekwiizycyą nagłą Kommendy Rossyjskiej, dysponowała dostarczyć furaz z niektórych poblížszych Starostw, albo Parafii, a nie razem z całego Powiatu.

Rekwiizycye od Kommend, były nagłego i prędkiego skutecznienia potrzebujące, niepodobna więc było zadość im uczynić inaczej, jak tylko do poblížszych mieysc wydając Palety. Bo nimby cały Powiat o tey potrzebie obwieszczony został, nimby rozkład Konfederacyi skuteczniał, tym czasem Żołnierz głodny, mógłby się dopuścić jakich gwałtowności z Obywatelami nie będącemi w stanie zaspokoić ich potrzeby, i prozekwować nawet samę Konfederacyą. Więc czyniło się tak, jak okoliczności nagłe kazały, i doradzały, i jak nikt inszy na mieyscu oskarżoney Konfederacyi będąc, uczynićby nie mógł. Wszakże kto dał furaz w jedney nagley potrzebie i rekwiizycyi, ten za to w drugiey, ile możliwości oszczędzonym został, jako w tym Punkcie dostateczna explikacya dana w Produkcie od Konfederacyi odbytym ewinkuje jey niewinność.

Co do zarzutu względem opuszczonych w furazowaniu na Miesiąc 7ber Dymów gruntowych 393.

Z Głosu Delatorskiego podana została Tabella specyfikująca te opuszczone Dymy, między któremi, że nayznaczniejszy jest liczba Dymów Miasta Wołkowyska. Bo 136. razem wynosząca, ale tego nayprzód na to daje się rezolucya.

Miasto Wołkowysk w jak smutney jest sytuacyi, każdy to przyświadczy, kto tylko w nim kiedy naydował się, niema ni handlu, ni rękodziel, ani żadnych takich zjazdów publicznych, któreby miastu jakie wspomóżenie przynosiły, składa się z samych Rolników na sławney piaskami ziemi osiadłych, która im nieoddaje nigdy owoców krwawey pracy odpowiadających. A te tak liche i ubogie Miasto, uległo nayprzód przechodom i bawieniu się całego woyska Krajowego, a potym woyska Rossyjskiego za nim następującego, które to oba woyska, co tylko w nim żywności znaleźć mogły, to wszystko zabrały i strawiły, i nadto niedorośle jeszcze zboża i łąki, przez też przechody prawie zupełnie zniszczone i stratomane zostały. Gdy tym czasem inne Miasteczka, Wsie, i Dwory oddalone od traktu przechodnego, żadney szkody, i klęski od tych obu woysk niedoznały.

Czy podobna więc było na tych nędznych, i już prawie głód cierpiących mieszkańców, bez żadnego względu nakładać zaraz pierwszy furaz, niedawszy im odetchnienia i zgromadzenia jakichkolwiek produktów, z którychby mogli w dalszym czasie życie swoje jakkolwiek utrzymywać, a przeto przymusić ich do opuszczenia domów, i do żebraniny z całemi nieszczęśliwemi familiami, jestże w tym Punkcie występek Konfederacyi miejscowey, a nie raczey cnota, sprawiedliwa litość i rozwaga każdey rząd mającey Jurydykcyi potrzebna? Odwołuję się do serca każdego i do powszechnego przekonania.

Najjaśnieysza Generalność, jako najwyższa Krajowa władza, we wszystkich swych Uniwersałach, i zaleceniach, czyż niepokazała tego ducha względu i litości nad losem ubogich i nieszczęśliwych mieszkańców zniszczonych przez wydarzoną w Kraju Rewolucyą, gdy nietylko nikogo uciemieżyć, ale owszem wszystkim, ile możliwości od ucisku oszczędzić, i załłonić, a mianowicie ubogich ludzi starała się, jako o tym przekonywać się można, osobliwie z Rezolucyi na Memoriał Konfederacyi Oszmiańskiej wydanej Roku 1792. dnia 19. Września, w słowach: „ Co się zaś tycze niektórych w pomienionym Raporcie umieszczonych zapytań, mianowicie względem rozkładu furazów, Konfederacya Generalna W. X. Litt: Urządzenie onych, z dogodnością powszechną Obywateli, i sprawiedliwym względem ubogiej Szlachty dopełnione mieć chce. „

Idąc za przykładem Konfederacyi Generalney w wielu Uniwersałach i Sancjach do różnych Woiewództw i Powiatów wydanych, pokazanym uczyniła też i Konfederacya Wołkowyska, mając przed oczyma swoimi nędzny stan i niesposobności do znoszenia jakiegokolwiek ciężaru publicznego Miasta swojego Powiatowego, gdy w nim do tego konsystowało Woyska Rosyjskiego Ludzi 60. Konnych, których Mieszkańcy biedni sustentować musieli.

A taki słuszny wzgląd nienależy mianować faworem prywatnym i brać za materyą uszczypliwey krytyki?

W teyże Tabelce opuszczonych Dymów do furazowania na Miesiące 7ber naydują się Dymy Marszałka i Konsyliarzów Konfederacyi miejscowey, mianowicie Zołkowskiego, Bronica, Micuty, Gośniewskiego, &c.

Kiedy wszyscy niemal majątnieysi Obywatele ochraniając Osoby i Majątki swoje na odgłos zbliżającego się Woyska Rosyjskiego wyiechali z Domów swoich i opuścili Powiat niechcąc zaradzać potrzebie publiczney, w ten czas JWW. Jchmć składający teraznieyszą Konfederacyą miejscową, w powszechnym postrachu zazardem zostawszy się w Domach swoich, wezwani byli od Obywatelów do tey przykrey nader posługi Powiatowi, dla miłości Dobra publicznego, dla załłnienia Obywatelów od ucisku w nieporządku nastąpić mogącego, przyięli na siebie te obowiązki, a przeto przymuszeni zostawszy do ustawicznego bawienia się w Mieście Powiatowym dla ułatwienia co moment zdarzających się potrzeb publicznych, opuścili własne interesy i Gospodarstwo, w czym nie mało sobie ruiny w Majątku przyczynili, i nadto mieszkając w Parafiach przy traktach sytuowanych, w Domach swoich wnieprzytomności własney cierpieli wielkie szkody i zabory od Zołnierzy Rosyjskich, i bez Paletow

tow ustawicznie snujących się, a w zabieraniu żywności na nikogo względu nie zachowujących. Gdy tymczasem inni Obywatele z Emigrancyi swojej powróciwszy, w Domach swoich siedzieli, Gospodarstwo swoje, mianowicie w regularnym zebraniu krescency utrzymywali, i jako w Domu przytomni od przypadkowych szkód i zaborów ochronić się mieli sposobność.

W Tym tedy jednym tylko razie na Miesiąc 7ber Konfederacya jako z wycięzieniem własnym posługą Publiczną zajęta, i od daty Aktu swojego nastania, aż do tey pory w Wołkowysku nieprzerwanie pracująca, dla opuszczonego stanu Gospodarstw swoich, Furażów niedostarczyła.

Szczupła nader liczba Dymów do Osob Konfederacyi należących, w proporcycy do Dymów całego Pttu nie sprawiła najmniejszey krzywdy i ciężaru Powiatowi, bo nawet z tey okazji jakaby wypadła komu szkoda, wykalkulować nie podobna dla frakcyi tak drobney, że do niey chyba idealną jaką miarę przyrównać można, albo na ziarna liczyć potrzeba.

Nie cały Powiat z Dziewięciu Tysięcy z górą Dymów składający się, o to się skarży, ale kilkunastu Jchmów szczególną niechęcią do Konfederacyi ujętych, i między temi jest jeszcze wielu, których to usilną namową, to podstępnie do tey Delacyi wciągniono.

Gdy tedy Imieniem całego Powiatu procedować i o nic dopominać się nie mogą. Bo niemają od Powiatu żadnego zlecenia i Plenipotencyi, a bez tego Imienia Powiatu, czyli całego powszechności wzywać nie godzi się; niechże więc powiedzą i wykalkulują wiele JPP. Delatorów w szczególności sami w swoich Dymach ponieśli, z okazji wyżey wyrażoney szkody, a zapewne ta tak drobna będzie, że nanią i frakcyi trudney zażyć trzeba, i miary zwyczajnie używaney dobrać niepodobna, wyrzuciwszy bowiem z tey Tabelli Dymy JP. Żółkowskiego Konsyliarza, jako jedno z Delatorami rozumiejącego, i od nich teraz niepozwanego, zostaje się Dymów do Osob Konfederacyi pozwaney należących 42. te w przyrównaniu ogólnym do 9000. Dymów Powiatowych, cóż mogą znaczyć, a zopuszczenia Ich jakąż na Dymy Delatorskie spadła uciążliwość, krzywda albo szkoda, któraby warta była tak ostrego procederu i prześladowania, nie jestże tu raczey sama niechęć pozorem mniemanych pretensyi okryta, niech każdy sądzi.

O co tu JPP. Delatorowie procedują, niech się tylko zastanowią, dostarczyli dla Woyłka Rosyjskiego furaż, i wzięli na to kwity, podług tych kwitów wszystko im regularnie zapłacono będzie, tak, jako mamy z publicznych Doniesień, że zapłacono już innym Woiewództwom, Ziemiom i Powiatom, Konfederacya, że w tym jednym Miesiącu dla niesposobności niedostarczyła furażu, więc za to pieniędzy nie weźmie, i do podziału wziętych przez JPP. Delatorów pieniędzy należeć nie będzie. Resztę zaś Magazynu co od Konsupcyi Woyłka Rosyjskiego pozostało, to w całości podług obrachowania i do rozebrania każdemu w proporcycy przez Uniwersał Konfederacyi ogłoszonym jest.

Jeżeli Szlachcie prywatny ponoszący w swoim majątku lub Gospodarstwie uszczerbek, wart jest Zwierzchności względu, że mu w ciężarach publicznych czyni się ulga, tym barziej na to zasługując każdy Urzędnik pro Publico pracujący, z azardem zdrowia, stratą czasu, i uszczerbkiem majątku wystawiony; nadto na codzienne przykrości i umartwienia, jak doświadczać musi każda Konfederacya miejscowa, i kto dźwiga tę funkcją, ten każdy to czuje, i najrzetelniej ciężkie jej obowiązki przyświadczyć może; w takim tedy stanie zamiast wdzięczności i szacunku odbierać od niektórych potwarze i prześladowania, jest rzeczą do zniesienia prawie niepodobną.

Oprócz pierwszego furażu w Miesiącu 7brze, że w dalszych wszystkich Miesiącach Konfederacya razem z innymi Obywatelami dostarczała furáže, to zaprzeczonym nawet nie jest i być nie może; Bo to poświadczają Tabelle rozkładów i Kwity Kommissarskie, które tu mianowicie JW. JP. Kulezki Marzałkowi wydane, z przyświadczeniem nawet zakładania za ubogą Szlachtę, w kilku sztukach produkują się.

Oprócz Dymów Miasta Wołkowyjska, o których się wyżej mówiło, i Dymów Konfederacyi w reszcie w tej Tabelce od Delatorów produkowanej, znajdują się same Dymy pojedyncze ubogich Prezbiterów Ruskich i Szlachty po jednym, dwa, albo 3. Dymy Ogrodnicze, Chałupne mającej, która się zawsze za Szlachtę ubogą Włościan nie mającą słusznie poczytywać powinna; nadto ta Szlachta w Tabelce wymieniona, że w przechodach Wojska Polskiego i Rosyjskiego szczególnie ucierpiała i wiele szkody poniosła, probuje się z Summaryulzu szkód Obywatelskich juramentami realizowanych, przy Raporcie do Najjaśniejszej Konfederacyi na skutek jej Uniwersałow podanym sporządzonego, który się tu produkuje. Nadto jeszcze w tym punkcie sprawy i to wiedzieć należy, że Konfederacya w początkach Urzędowania swojego, niezliczonemi interesami i urzędzeniami zatrudniona, układanie Tabelli Furážow na Miesiąc 7ber dostarczać się powinny, polecił JW. JP. Kontrymowi Konsyliarzowi Konfeder: Gen: wtedy Pisarzowi Konfederacyi swoiey Miejscowey.

w Tłumie czynności i wyciąganiu Dymów z Taryffy ogulney całego Powiatu, mógł JW. Kontrym sam opuścić przez pomyłkę niektóre Dymy Szlacheckie mało znaczące, i Prezbiterkie pojedyncze, a Konfederacya przy swoich zatrudnieniach Jurydycznych i Ekonomicznych, nie mogła przeexaminować tej Tabelli, prędkiego i nagłego wyexekwowania potrzebującej, spuszczając się zupełnie na czynność swojego współ Kolegi do takowey pracy szczególnie obowiązanej; i jakież ztąd występki Konfederacyi przypisać można, jeżeli jaka drobna i niewinna pomyłka każdemu człowiekowi zdarzyć się mogąca przez pracującego nad układaniem Dyspartymentu furážowego dopelniona została.

Ze sam JW. Kontrym razem z innymi Konsyliarzami podpisał ten Dyspartyment, to się probuje z Reprodukcyi onego, i sam że ony układał, to żadną miarą wypartym być przez nikogo nie może. Po tej czynności oddał się JW. Kontrym do Brześcia, z kąd gdy powrócił, z jakiegoś powziętego nieukontentowania do JW. Kulezki

leszy Marszałka, tudzież JW. Micuty i Gośniewkiewskiego, albo jak się domyślać można, z proźby i instynktu terazniejszych Delatorów; Zanioł ten proces, który teraz Delatorowie składają, a w nim naydotkliwiej i nayniewinniej skrzywdzony JW. Kulesza Marszałek; bo mu zadano fabrykacją rozkładu Furażowego i inne w naturze nigdy nie byłe przestępstwa, otwierając każdemu wolność do popierania tego processu.

z JW. Kontrymem niema tu sprawy, i on jey z nikim sam nie popiera, jednak, że Delatorowie dla dotknięcia honoru osob przez się pozwanych, tego Manifestu wezwali, i ony przed Sądem i przytomną publicznością czytali, a ztąd ponieważ obito się w tej Izbie echo zbrodni Fabrykacyi do osob Konfederacyi przystofowanej, nie jeden słyszac zarzut tak straszny, a niesłyszac Ewazyi i Explikacyi, mógłby w przekonaniu swoim Charakteret oskarżonych osob nayczarniejszym odmalować i zostawić; przeto Konfederacya przez powiną czulość o swóy honor niewinnie oczerniony, niechęcąc w niczym umyśle zostawować i cienia jakieykolwiek wątpliwości; i z tych zarzutów ustronia i niby nieznacznie do siebie stofowanych, przynosi dostateczne usprawiedliwienie się.

§.

A nayprzód na Process JW. Kontryma pzzeciwko sobie zanieiony, składa Reprocess, w którym nayduie się rezolucya na obiekcy, Ten jesti Sąd kaže, przeczytanym zostanie.

Powtóre co do samego zarzutu, przemiany rozkładu Furażowego, czyli, jak JW. Kontrym umiarkował, Fabrykacyi.

Za Rekwizycją JP. Bagreiowa Pułkownika Pułku Konnego Jamburskiego o dostarczenie Miesięcznego na cały Pułk Furażu, Konfederacya nayprzód w przytomności samego JW. Kontryma ułożyła generalny na Obywatelów takowego Furażu Dyspartyment, czyli rozkład, o którym się wyżej mówiło.

Później, gdy tenże Pułkownik zażądał, ażeby ten ogulnie udysponowany Furaż był rozdzielony na sześć Eskadronow i osobno na Sztab w Swisloczy Konsystuiący, wypadła konieczna potrzeba, takowy pierwiej ogulnie zrobiony Dyspartyment rozdywidować, czyli rozdzielić na części, i przystosować do proporcji potrzeby każdego w szczegulności Eskadronu. Konfederacya tedy w zupełnym swoim komplecie uskuteczniła te Dzieło, acz w nieprzytomności JW. Kontryma oddalonego w tę porę do Brześcia, którego nieprzytomność wszakże nie powinna była tamować i zaştanawiać czynności Konfederacyi.

W tym nowym podziale Furażow na Eskadrony i na Sztab, taż sama ilość Owsa i Siana wypadła, jaka w pierwszym Dyspartymencie ogulem na potrzeby całego Pułku udysponowana była z tą tylko różnicą, że w dywidowaniu Furażu na Eskadrony, i stosunku do potrzeby każdego, przyszło jednemu Obywatelowi uiać nieco Siana, a na to miejsce przydać w proporcją wartości Owsa, a drugiemu przeciwnie uiać Owsa, a przydać Siana, aby każdy Eskadron tego oboya miał równe dostarczenie.

W takowej swoiey powtórnej czynności Konfederacya postrzegła pomyłkę jednego Paletu, gdzie zamiast z Dymow 4. Owsa sołmin

4. położono, z Dymow 4. Owsa Beczek 4. Takową tedy pomyłkę jako widoczną i dowodzącą się z rozkładu na inne Dymy, Konfederacya w zupełnym także swoim Komplecie poprawiła.

Y ten to powtórny rozkład Furażow na Eskadrony i przemianę wedle potrzeby dostarczenia uczynioną, umianowaną został w Manifestie Fabrykacyą; niby przez JW. Kulęszę Marzałka dopełnioną; a JPP. Delatorowie na wsparcie swoich napaśtnych skarg wezwali w swoim głosie pomienionego Manifestu.

Jeżeli tedy jest tu o co skarżyć Konfederacyą, i zadawać jej kryninały, niech się każdy obojętny zastanowi nad tym, mianowicie roztrząsnawszy przyczynę uczynioną w pomienionym rozkładzie przemiany, dla łatwiejszego zaś rozważenia rzeczy, wprowadzając się tu słowa Decyzji tej Ekonomiczney, pod Rubrykami pomienionego powtórnego rozkładu zapisaney.

„ Roku 1792. 7bra 10. dnia, z takowego powyżey zadetermino-
„ wanego rozdzielania szczególnych Paletow w równey
„ ilości dla sześciu Eskadronow, a szczególniey do Sztabu
„ w Swisloczy, ponieważ dobrane też Paleta dla kilku E-
„ skadronow tak być nie mogły, iżby po kilka ośmin O-
„ wsa, lub po kilka kamieni Siana nie przewyższało, lub
„ niedostawało, a zatym z przyczyny konieczney potrze-
„ by wyrównania rekwirowanego na Eskadrony i do Szta-
„ bu Furażu, iżby trudności niektórym Obywatelom w
„ niezręcznym dowożeniu w kilka miejsc nie uczynić, ile
„ mając w uwadze, kto z nich wprzód więcej dostarczał
„ Extraordynaryjnych Furażow, takowe w tej mierze
„ Konfederacya Wołkowyńska czyni Urządzenie, iż JP.
„ Łowcewicz z Folwarku Ihnatowszczyzny dołączonego,
„ na Eskadron w Krynkach Konsystuiący, z Dymow 14.
„ z przeznaczonych pierwszym Paletem ośmin 14stu O-
„ wsa, zbywające ośmin trzy uymuiąc, natomiast niedosta-
„ wające do tegoż Eskadronu Kryńskiego Siana kamieni
„ 13. przydaie &c. &c.

A ponieważ omyłka Kancellaryi z położenia w szczególnym Palecie do Folwarku kwaczuk wydanym Beczek 4. zamiast z Dymow 4. ośmin 4. dostrzeżoną została; przeto poprawę tegoż Paletu, aby Obywatel nad miarę uciążonym nie był, stosownie do Autentycznego rozkładu, Konfederacya Wołkowyńska determinuje &c. *Widzieć i Czytał takowy poprawiony rozkład z Decyzją do niego przyłączoną.*

Fabrykacya jest to obrzydły występki, za który też straszliwa następuje kara; ale w czym się ona ma rozumieć, informujemy się ze Statutu Art: 16. z Roz: 1.

Ktoby Listy albo Pieczęci Królewskie fałszował, albo Rękę Królewską, Kanclerzow, Podkanclerzow, Pisarzow, Urzędnikow Ziemijskich, Grodzkich i Podkomorskich naśladował, Przywileia jakie zmysliwszy podpisywał, albo Pieczęci publiczne sobie rwał, u siebie ich chował i używał, także jeśliby kto wypisy i Pieczęci Urzędowe przeprawował; Testamenty, Zapisy, Cerografy na dług, Listy na zastawy fałszował, albo odbierał pieczęci od
Li-

Lifow ku drugim przykładał ku pomocy i pożytku sobie, a ku szkodzie strony swej przeciwney.

To zaś czy podobna nazwać Fabrykacją, co Konfederacya Mieyscowa w zupełnym swoim komplecie uczyniła Juryzdycznie na Rekwizycyą Kommandy, dla zadość uczynienia koniecznym jej potrzebom. Co uczyniła w materyi nie Sądowey, ale Ekonomiczney, gdzie urządzenie zawsze stosowane być powinno do okoliczności, i gdzie przemiana pierwszego jakiego niedogodnego potrzebom urzędzenia, zawsze jest wolna i owzem konieczna; gdzie z przemiany urzędzenia czyli z exdywidowania ogółu na części, żaden Obywatel wymnieyszey nie poniosł krzywdy i szkody. Gdzie owzem każdy ile możliwości sprawiedliwie oszczędnym został, i gdzie naostatek poprawiona została ta pomyłka, która krzywdę i uciążenie jednemu Obywatelowi czyniła w obciążeniu go większym nakładem, niż innych, a co poprawić koniecznie sama słuszność i sprawiedliwość kazała.

Z potrzeby zrobienia tego powtórnego rozkładu Furażow, z stosunkiem dostarczenia ilości do każdego Eskadronu do Sztabu, wypadła konieczna potrzeba poprawić pierwszy dyspartymet, aby między nimi różnicy nie było w paletowaniu. Bo inaczej jeden Obywatel za powtórnym rozkładem dostarczywszy więcej Owsa, a mniej Siana, a wedle pierwszego dyspartymentu wyiowski kwit, mógłby zrobić zamęt w Rachunkach i niepodobieństwo złożenia onych, a przy wypłacaniu za Furaż, wzięłby za mniej Owsa, albo za więcej Siana, niż dostarczył do Magazynu, a zatem byłaby i niesprawiedliwość i trudność nawet w samym umiarkowaniu słuszności, z kądby się urodziła, zapewne daleko jeszcze przykrzeysza sprawa do explikacyi z zarzutow.

Nie mogło więc być inaczej, jak tylko poprawić pierwszy Dyspartymet w stosunku do powtórnego rozkładu na Eskadrony furaż dywidującego. Konfederacya tedy sama i w zupełnym komplecie swoim poprawiła ten pierwszy Dyspartymet. Czyż nie mocna była poprawić wedle potrzeby swojej własney dyspozycyi Ekonomiczney, a to czy się może nazywać Fabrykacją.

Wzywam w tym punkcie czułych serc i delikatnego sumnienia Waszego JWW. Sędziowie, rozważcie, czy może być okropniejszy cios honorowi czyjemu zadany, nad ten, który słyszeliście w Procesie od Delatorow przywiedzionym.

Ten kto zadał, wyrzekł się nieznacznie w końcu Procesu dowodzenia swoich zarzutow, bo znać, że go nie z swego instynktu zaniósł, ale każdego ochoczego w stopniu swoim uczynił swego Procesu Aktorem i Delatorem.

JPP. Obywatele w sprawie swojej teraznieyszey z uwielbieniem wzywają tego tak daleko krzywdzącego Konfederacyą procesu, bo znać także, że on na ich prośbę utworzony został, a jednak zarzutow z niego directe dowodzić Konfederacyi nie chcą.

Konfederacya tedy będąc tak nieznosnie oczerniona, nie widzi przed sobą nikogo takiego, któryby ją w tych zarzutach konwinkował, a zatem dał plac do oczyszczenia się i do zyskania kary za potwarz Prawem przepisanej.

Proces tedy trwa nieumorzony, z niego kóždy może oczernionym osobom czynić obiekcyą, nie dopuszczając do żadnych Urzędow publicznych, do używania prerogatyw & activitatis Stanowi

Szlacheckiemu i Ludziom nie notowanym służących; we wszystkich zdarzeniach tamować wiarę, usuwać od bliższosci do dowodow lub odwodow, burzyć świadectwa. Słowem mówiącym Processem a latere zarzucanym, można uczynić oskarżonych martwemi w życiu cywilnym, a ci niešťczęśliwi wyrzuci z honoru, nie będą wiedzieli z kim mieć sprawę; bo każdy może uczynić tak, jak teraz czynią JPP. Delatorowie zaallegowawszy ów Proces na wsparcie Interessu swego, nie dowodząc zarzutow z niego, ale je odlogiem zostawić aż do potomności. W takim tedy stanie krzywdy honoru niewinnych osób, trzeba koniecznie znajdować środek dogadzający Prawu i sprawiedliwości; Oto ponieważ JPP. Delatorowie wezwali pomienionego Procesu ku wsparciu swojej sprawy, i zarzuty w nim najsilniejsze za prawdziwe umianowali, więc niech im Najjaśniejszy Sąd in instanti nakaże popieranie tych zarzutow, i dla Konfederacyi pozwoli Ewazyą, za którąby ona zyskać mogła przyzwolitą na Delatorach karę, albo gdy nicht in instanti dowodzić nie będzie chciał, niech nakaże Eliminatę pomienionego Procesu, awrót wszystkich Excerptow, i ostrzeże Dekretem swoim, ażeby nicht onego a latere wzywać nie ważył się, sub pæna talionis. Bo inaczej czerni i przesładownia nigdy końca nie będzie.

§.

Osobny zarzut czyni się od Delatorów ten, za co Konfederacya kazała dostarczać dla Pułku Szamburskiego furaz w Grodzieński Powiat, gdy dostateczny na potrzeby Pułku znajdował się magazyn złożony w Świsłoczy? Na to się odpowiada: Ze Konfederacya czyniła rekwizycyą do J. W. Bagrejowa Pułkownika, ażeby on potrzebowany furaz na miejscu w świsłoczy, przemierzywszy i przeważywszy, wydał na to, co bierze pod swoje zawiadywanie, kwit, a do przewiezienia tego furazu w Powiat Grodzieński, będą mu dostarczone podwozy, na co gdy się Jmść Pan Bagrejoff Pułkownik niezgodził, ale żądał, aby po przystawieniu na miejsce, było mierzone i ważono, i w ten czas miał na odebranie przystawioney ilości wydać Kwit, Konfederacya tedy na to zgodzić się nie mogła, a to z przyczyn: Ze ten furaz, jako to: Owies w samym przemierzaniu, zfypowaniu do worów, przewożeniu, mógłby się znacznie utrzcć, i bydź naostatek od samych ludzi uszkodzony: powtóre, Siano w ważeniu, przekładaniu na wozy, w samym wiezieniu tak dalekim, koniecznieby się roztrząsło, albo i przez wiozących chłopów, i innych przystawów w drodze spafionę zostało. Słowem mówiąc, że cały ten furaz w przewożeniu, znaczney uległby szkodzi i ubyłości, zkadby albo dla Obywatelów krzywda, albo dla Kommissarza Prowiantowego, i Konfederacyi odpowiedź i napaść wyniknęły.

Ochraniając tedy ten Magazyn, do rozebrania dopiero w całości Obywatelom zostający się, a najbardziej unikając od szkody, a ztąd napaści koniecznie nastąpić mającey, dysponowała Konfederacya na rekwizycyą Pułku dostarczyć nowy furaz do Powiatu Grodzieńskiego, i na ten furaz bez szkody dostarczony, Obywatele Kwity otrzymali, za któremi uczyniona będzie satysfakcyja wedle należytości każdego.

Jakoż

Jakaż w tym postępku wina Konfederacyi, czy ta: że ona ochroniła własność Obywatelską od szkody i roztrwonienia, że ten Magazyn, jaki teraz exyduje w Swissloczy, w całości dochowała do powrotu Obywatelom w każdym czasie, gdy już onego wojsko Rossyjskie niepotrzebuje. Lepiejże to byłoby, gdyby ten Magazyn w swoim przeżożeniu, w trzeciej części, albo do połowy zniszczał i roztrwonionym został, a ztąd gdyby wyniknęła szkoda, czyby w ten czas JPP. Delatorowie nie barziej jeszcze napałowali Konfederacyą, i błędy jej w Rozządzeniu przypisywali; prywatna niechęć w każdym postępku osob nieprzypodobanych sobie znajdzie materyą do krytykowania, i tak niepodobało się JJ. PP. Delatorom, że Konfederacya ochraniając Magazyn od szkody, nowy furaz dowieść nakazała, gdybyż Konfederacya zrobiła przeciwnie, a ten Magazyn przewieść ze szkodą kazała, zapewneby się to jeszcze barziej niepodobało, i dałoby przyczynę do okrzyknienia krzywdy publiczney całego Powiatu; W tak tedy smutney pozycyi będąc Konfederacya względem JJ. PP. Delatorów, nigdyby im żadnym swoim postępkem dogodzić niepotrafiła, ale czyż dla tego nie miała być czynną, i exekwować swoje powołanie, zwłaszcza, że dla całego Powiatu, a nie szczególnie dla JJ. PP. Delatorów dopełnia urzędu swego obowiązki, i że w przypadku napałowania siebie, ma wolną Explikacyą przed Sądem od naywyższej władzy Krajowej wyznaczonym, który potrafi rozemnać i zarzuty z niechęci pochodzące, i niewinność dostatecznie usprawiedliwioną.

§.

Co do przeboru, czyli superaty w Paletach nad rekwizycyę Kommend, i co do złączenia takowey mniemaney pretensyi w jeden komput z niedostarczonym z Dymów Szlacheckich 251. furazem.

Takowy Zarzut, który zda się być naycelniejszy w sprawie Delatorskiej, i owszem jest głównym jej objektem, tym czasem, jak jest niesprawiedliwy, napałny, i źle wypracowany, przekonać się łatwo można z następney remonstracyi —

W Produkcji swoimi pod Punktem *November*: dowodzą Delatorowie, że w tym Miesiącu zarekwirował Pułk Jamburski Zyta Czwierci 264. co czyni Beczek 132. a Konfederacya z Dymów gruntowych 9004. z każdego Dymu oznaczyła paletem po Garcy 2. Kwaterek Co czyni Beczek 132. Garcy 125. przebrała zatem Konfederacya na Powiecie nad rekwizycyą Pułku Garcy 125. Kwart 2.

Następnie Krup wypadło z Dynu po Kwaterek 3 i puł, a Konfederacya jakoby z takoweyże ut supra Kalkulacyi, przebrała nad rekwizycyą Krup Beczkę 1. Garcy 43. Kwaterek 2. &c. toż samo względem Owsa i Siana, ten przebor otaxowawszy pod każdym artykułem, policzono w komput z niedostarczonym z Dymów Szlacheckich 257. contyngensem i razem summę pretensyi do Konfederacyi formowano.

w Rozkładzie Furażu rekwirowanego na Dymy, nie podobna było w przyrządowaniu do każdego Dymu używać innej miary, naczynając Furaż, jak tylko Garcow, Kwart, Kwaterek i pół kwaterek, ponieważ te tylko są znaiome i używane, i niemi powszechnie wymierza się każde zboże, a drobniejszych nad Półkwaterki miar nie ma, i one nieużywają się, zwłaszcza w mierzeniu zboża i krup.

Toż samo względem siana najmniejsza waga jest funt, a nad tę mniejsza nieużywa się do ważenia, gdyż wiadomo także, że siano na łoty i ćwierci nicht nie szafuje.

Ponieważ tedy w rozkładaniu Furażow na Dymy wypadły tak drobne frakcyje miary, któreby nigdy ani przez każdego poznane, ani wyekwowane być mogły, naprzykład: $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ it. d. a niy z takich frakcyi narobionych przy każdym Dymie, albo przy każdej Posłsyi, nigdy ogólnego regularnego Rachunku zrobić nie podobna było, chybaw oderwawszy się od innych wszystkich zabaw i intereffow Powiatowych, cały czas bawić na samym kalkulowaniu frakcyi, a furażu dostarczanie było za każdą rekwizycją prędkiy Exekucyi na Powiecie potrzebujące, aniby znowu Komenda Rosyjska czekała tak długo, pokiby Konfederacya z takich drobnych frakcyi wykalkulowała ogół Furażu i złożyła Taryffę do dostarczenia.

Przeto gdzie wypadły takie drobne frakcyje, które mniejsze były od miary zwyczajnie używanej, kwarty, kwaterki, albo pół kwaterki, tam Konfederacya nie robiąc frakcyi Obywatelom Gospodarzom do zrozumienia i wyekwowania trudney, zamiast naprzykład $\frac{1}{8}$ albo $\frac{1}{16}$ napisała dostarczyć kwartę, albo kwaterkę, czy Półkwaterki, jak gdzie wypadało, a z tego na dymach 9004 w całym Powiecie do furażowania obowiązanych, zrobiła się superata, i jakaż garcy 120. albo kilkadziesiąt, mniej, więcej, toż samo i nasianie z ogółu funtow zrobiło się kilka albo kilkanaście kamieni.

Konfederacya sama tego wszak nie wybierała, niemierzyła, ani ważyła, ale do tego był wybrany udzielny Offycyalista za dyspozycją Generalności, to jest Kommissant Prowiantowy, ten, od którego Obywatele wiele do Magazynu przyjął, przemierzył, lub przeważył, natyle każdemu wydał Kwit, i o dawanie fałszywych Kwitow na mniejsze partye niż dostarczono, wszakże sprawy nie ma, a gdyby była, tedy nie z Konfederacją, ale z Kommissantem byćby musiała.

Z Kwitow Obywatelom na dostarczony furaż wydanych, & eo ipso i z tych mniemanych superat składa się ogólny całego Magazynu Rachunek, czyli Kalkulacya, więc tey w końcu patrzeć powinni Obywatele Powiatu i w szczególności JPP. Delatorowie czy znaydą w niej decess, to jest niedostatek, albo superatę Furażu, a ztąd sądzić o zachowaniu się Kommissanta, albo o rządzie Konfederacyi, a nie sięgać do idealnych szczegółow, i z nich tworzyć napaśtne pretensye, nad co ochoczemu nic łatwiejszego.

Zboże każde w przewożeniu uciera się, a w mierzeniu deptanym zawsze przez Woysko Rosyjskie, nie tylko miara zwyczajna ubywa, ale też same zboże rozsypuje się, toż samo siana zawsze w przewożeniu znaczna część podrodze roztrzęsie się, albo i spasionym zoltanie przez podwody iedne za drugimi w ciągu

gu następujące, więc konieczna tego wymaga potrzeba, ażeby tak w zbożu, iako-że w sianie w zapas zdarzyć się mogącego niedostatku, byłakokolwiek nadmiar, albo nadwaga, czego wszak Kommissant Prowiantowy od Obywatelów darmo bez kwituniebraw, ale jeżeli się u którego co zdarzyło zbywającym, to mu oddawanym bywało, i taka materya należy właśnie do usprawiedliwienia się Kommissanta, a nie do Konfederacyi, która Magazynem niezawiaduje, ani onego przyjmowała, ani pod swoim kluczem miała, ani nawetten Magazyn był w miejscu, gdzie się Konfederacya agituje, ale na ustroniu.

Nie tylko w jednym Powiecie Wołkowyskim, ale po całym Kraiu, gdzie tylko Obywatele dostarczali magazyny, czy to teraz dla Woyska Rosyjskiego, czy pierwiej dla Woyska Kraiowego, zawsze to się praktykowało i praktykuje, że iakiś nadmiar i nadwagę z sobą do Magazynu przywożą, a to na przypadek niedostawania, żeby bez kwitu do Domu niepowracać, i potym drugi raz w dowożeniu restancyi nie trudnić się.

O cóż tu formować tak przykrą sprawę, kiedy Konfederacya tey Superaty, jaka z opuszczenia frakcyi złożyła się, na swój pożytek nie obróciła, nie sprzedała i nieroztrwonila, ale wszystko co od potrzeby Woyska Rosyjskiego pozostało, exyduje w Magazynie, i do rozebrania przez Sancitum czyli Uniwersał jest determinowanym.

Nad tym zaś szczegulniey zastanowić się należy, jak to można przystosować skargę o opuszczenie Dymów Szlacheckich, do pretensyi o przebor niby Furażów uformowanej, i w ieden komput to policzać, kiedy to są objekta z gruntu od siebie różne.

Za to co niby z Dymów Gruntowych nad Rekwizycyą Obywatele dostarczyli, można przecie Likwidować pretensyą i stosować ją, czy do Magazynu o zwrot superaty, czy do Kommendy Rosyjskiej o zapłatę za nią.

Ala za to, że Szlachta nic nie dała, jakaż i do kogo może być kalkulowana pretensya.

Można oto formować skargę, że Szlachta uboga uwolniona została od Furażowania (na co się już powyżey odpowiedziało) ale czy podobna ztąd na swoje conto kalkulować, jaką sumnę i komputować ją razem z pretensyą przeborową. Bo za to, że Szlachta nie dała Furażu, jakaż być może, albo być powinna zapłata dla JPP. Delatorów. *Jeszcze bliżey rozebrać tę materyę.*

Obywatele z Dymów Gruntowych dostarczyli Furaże, na dostarczone wzięli kwity, i za kwitami odbiorą należące pieniądze.

Szlachta, że nic nie dała, nie ma kwitów, i przeto nie wezmie pieniędzy.

Ten; kto dostarczył w jakiej ilości Furaż, gdy wezmie za to pieniądze, więc istotnie rozumieć potrzeba, że sprzedał swoje Produkta, czyż on może stosować pretensyą do kogo za to, że drugi nie sprzedał, albo równo z nim nie miał czego sprzedać, i kazać sobie płacić za to, że u ludzi ubogich nie było nic zbywającego, coby mogło być na sprzedanie wyłączonym.

Nie jestże to sophizma, czyli uludzenie prawdy mylnemi pozorami. To co pretensyą żadną w naturze swojej nie jest i być nie może, umianować za pretensyą, i likwidować z tego sumnę, nie wiedzieć dla kogo, i za co należącą.

Gdyby z opuszczenia Dymow Szlacheckich mogła być jakakolwiek formowana pretensya, tedy JPP. Delatorowie będąc w kilku-nastu i nie procedując Imieniem całego Powiatu, od którego ani proźby, ani Plenipotencyi nie mają, ale tylko imieniem swoim powinni by zlikwidować, to tylko, coby na nich i na ich Dymy przychodziło, a nie to, co na cały Powiat wypada. Gdyż oni nie są całym Powiatem, a zatym i za cały Powiat dla siebie samych nadgrody żadney braćby nie mogli.

Gdy tedy JPP. Delatorowie w jeden komput ściągali i swoje mniemane przeborowe pretensye, i razem idealne pretensye za opuszczone Dymy Szlacheckie, a to oboje nie kalkulowali tak, jakby dla nich samych wypadało, ale jak dla całego Powiatu, imieniem którego procedować nie mają mocy, z tą więc można wnieść i sądzić o dobroci i rzetelności tego Summaryusz pretensyi, który oni na końcu swojego Produktu do Konfederacyi położyli, a który na szczegóły rozebrawszy, nie co innego w nim można znaleźć, tylko *ogromne nic*.

§.

Skwapliwość do procederu i chęć prześladowania Konfederacyi to sprawiła, że JPP. Delatorowie nieczekając poki Konfederacya odbierze Rachunki od Kommissanta Prowiantowego, i powezmie wiadomość o stanie Magazynu; zapozwali Konfederacyą przed Sąd Ultimæ Instantiæ w dowodzeniu szkody i krzywdy, jakby Powiatowi dopelnionej przez roztrwonienie tegoż Magazynu, czyli obrócenie na swój pożytek, i zastosowali pretensyą taką, jaka się dać widzieć w ich Produkcie.

A ponieważ łatwiej jest ułożyć Pozew, oskarżyć kogo o jakie przestępstwa, i nazmyślać pretensyi, aniżeli zrobić dostateczny Rachunek Percepty i wydatkow wielkiego jakiego Magazynu, i zkonfrontować go z kwitami i Paletami, dla tego Kommissant Prowiantowy nie wyspiewawszy go równo z datą Pozwu Delatorskiego, przyniósł go później do Konfederacyi, i uwiadomił Konfederacyą o stanie pozostałego się od potrzeby Wojska Rossyjskiego Magazynu, tak w Remanencie na Obywatelach, którzy podług Paletow nie dowieźli, jakoteż w gotowym Exystującym Furażu. *Widzieć tu nayprzód Rachunki Kommissantskie.*

Konfederacya po odebranych od Kommissanta Rachunkach, uwiadomiwszy się o pozostałym znacznym w gotowiznie Furażu, wydała do Obywatelow Uniwersał, ażeby każdy w proporcyy swoich Dymow i dostarczenia, takowy Magazyn retro odbierał, i wyspecyfikowała wielość naydującego się w każdym gatunku Furaża. Widzieć i czytać ten Uniwersał pod datą Ru 1793. Junii 21. dnia wydany.

Tutedy należy obok położyć pretensyą od JPP. Delatorow uformowaną z Remanentem Furażu na Obywatelach, i w Magazynie pozostałym się.

W Summaryuszu swoich pretensyi położyli Delatorowie, że odtrąciwszy

wszy od ogułu rekwirowanego, zostawać	powinno w Remanencie	
<i>Zyta Beczek</i>		
A Konfederacya w Uniwersale swoim podaje		103. gar: 46.
Remanentu <i>Zyta Beczek</i>		
<i>Krup</i> takó¿ położyli Delatorowie odrzuciwszy		137½ gar: 3½
od ogułu rekwirowanego, że zostały		
<i>Beczek</i>		5. gar: 28½
A Konfederacya w Uniwersale podaje <i>Krup</i>		
<i>Beczek</i>		13. gar: 54½
<i>Owsa</i> kładną Delatorowie odrzuciwszy takó¿		
od ogułu rekwirowanego <i>Beczek</i>		241. gar: 78.
A Konfederacya w Uniwersale podaje <i>Owsa</i>		
<i>Beczek</i>		450. gar: 27.
<i>Siana</i> kładną Delatorowie takó¿ od ogułu		
rekwirowanego, że zostały w Remanencie		
kamieni		5716. fun: 29½
A Konfederacya podaje kamieni		11,948. fun: 35.

Pod każdym takim Artykułem robili Delatorowie drugi oguł z przeboru, z opuszczenia Dymow, oraz z Remanentu kwitow, i podawali większą summę, iu¿ tu jest powy¿ey wprowadzona, ale że taka ich kalkulacya idealna, mianowicie z opuszczenia Dymow wyexplikowała się powy¿ey, dla tego tu te¿ same racye, iu¿ nie powtarzają się.

§.

JPP. Delatorowie uwiadomiwszy się z Uniwersalu, że Fura¿ nie jest podług ich mniemania roztrwoniony, ale zostały się w Remanencie, iu¿ to na Obywatelach, iu¿ gotowy do rozebrania w Magazynie, uczynili nowy zarzut, za co w tym Remanencie nayduie się superata; oto¿ na to się odpowiada.

Ze superata nayprzód urosła z tych frakcyi, o których się powy¿ey przełożyła explikacya.

Powtóre Konfederacya Generalna przez swój Uniwersal i rozrządzenie Fura¿ow na wszystkie Województwa i Powiaty w W. X. Litt: uczynione, kazała Powiatowi Wołkowyskiemu dostarczyć Fura¿ z Dymow gruntowych 9034. a¿e w Powiecie Wołkowyskim nie ma więcey Dymow Gruntowych, oprócz Szlacheckich i Karczemnych nad 9004 przeto Konfederacya Miejskowa chcąc wyeksekwować jak naydokładniey Urządzenie Generalności, przyłączyła do Fura¿owania Dymy Karczemne gruntowe, których jest w Powiecie Wołkowyskich 207.

Ze w obowiązaniu tych Dymow Karczemnych do Fura¿owania nie podobna było do zamiaru Urządzenia Generalności, wybierać tylko z 30. a inne opuszczać, boby się z tąd zawsze wyrodziły pretensye o wydystryngowanie niektórych tylko Dymow, a innych opuszczenie, przeto Konfederacya ze wszystkich 207. kazała dostarczyć Fura¿ na Miesiąc Luty i Marzec, gdy Januariowy Fura¿ został potracony za December wedle explikacyi w Produkcji Konfederacyi uczynionej.

Gdy tedy nie iu¿ z Dymyw 9004. ale z Karczemnemi dołączonemi, dany został Fura¿ z Dymow 9211. z tąd tedy urosła ta superata w Remanencie, jaka się w Rachunku Kommissantskim okazuje.

Potrzenie Bagreioff Pułkownik brał na swój Pułk Furaż, nietylko z Wołkowyskiego, ale i z Grodzieńskiego Powiatu, jak to poświadczyć może Konfederacya Grodzieńska, on tedy lubo więcej czasem rekwirował od Powiatu Wołkowyskiego, jednak mniej potym wziął od Kommissanta, gdy mu dostarczono w tym czasie z Powiatu Grodzieńskiego, dla tego to, co nie dobrał, zostało się w Magazynie i złożyło tę superatę, o której rzecz.

Nacstatek zarzucenia JPP. Delatorowie, za co Konfederacya w komput zostającego się Magazynu kładnie Remanent Furażow na Obywatelach niedobrych.

Gdy Rachunek Percepty Furażow inaczej się czynić niemoże, jak tylko ze wszystkich Dymow całego Powiatu, więc ci, którzy niedostarczyli do Magazynu z swoich Dymow gotowego Furażu, słusznie włączeni zostali do Remanentu. Bo Kommissant mając od nich należny Furaż, ale niedostarczony, nie ma obowiązku za nich zakładać ad complementum ogółu z Rachunku wypadającego, ci zaś, którzy niedostarczyli, za to też odbierać nie będą teraz tego Remanentu, jaki do rozębrania w gotowiznie pozostaie.

§.

Rezolvowawszy wszystkie zarzuty od JPP. Delatorow, przeciwko Konfederacyi wypracowane, okazuje jak najwidoczniej niewinność napałtnie oskarżonych i spotwarzonych osob.

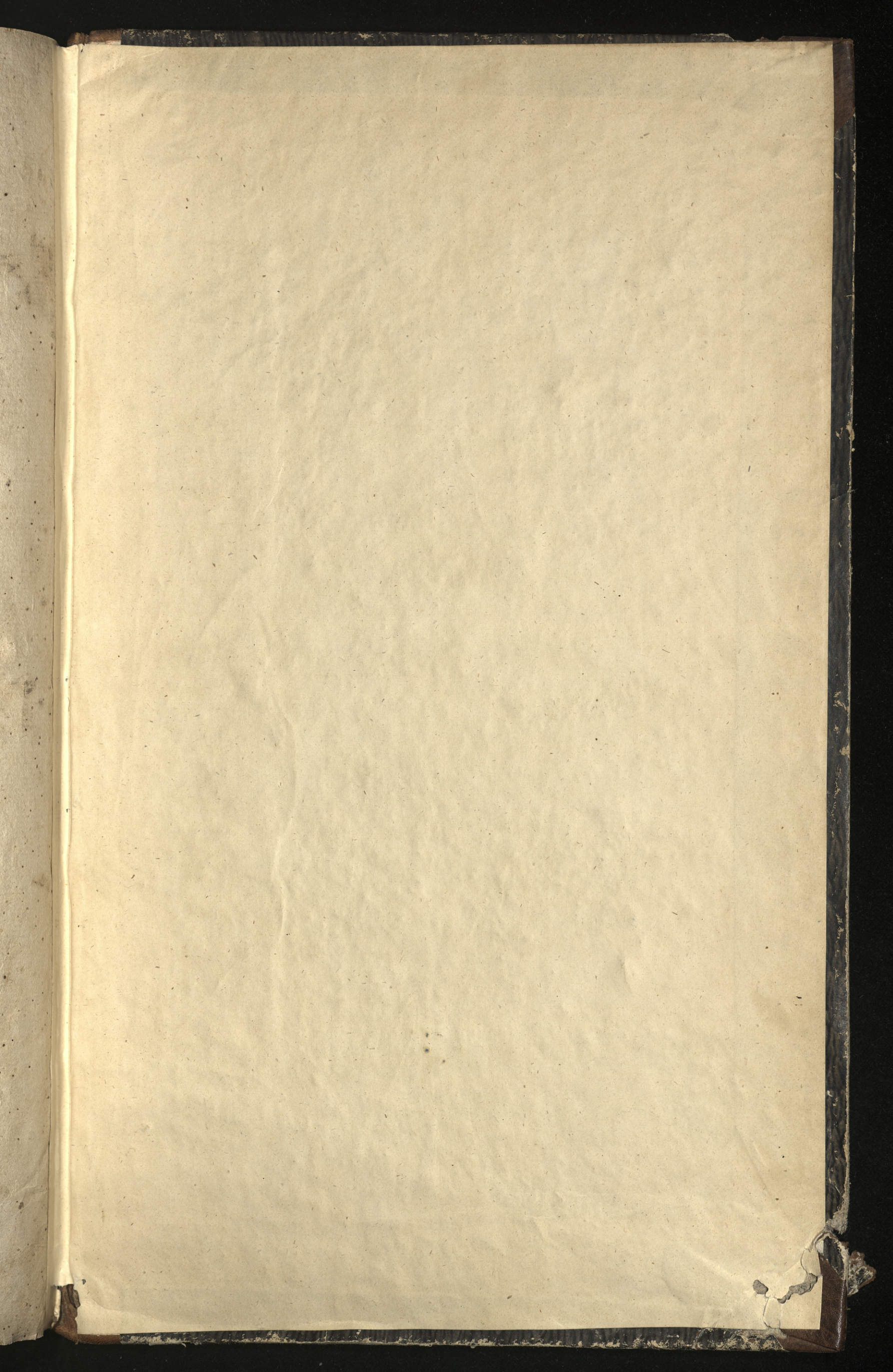
Ten, kto jest tworczytlem tej sprawy, niech się wewnętrznie zapłoni, że w swoim umyśle spłodził taką czerń i prozekucyą dla zacnych i cnotliwie swoje powołanie sprawujących osob, i że wielu innych zapewne mniej interesu wiadomych namówił i podbudził do takiej Delacyi.

Obelga, czyli dotknięcie honoru i charakteru, jest najnieznośniejszą w społeczeństwie krzywdą, dla tego też Prawa hamując w tym Punkcie porywczosć ludzką, lurowe za to przepisały kary, i zawsze oskarżonym bliższosć do Ewazyi przeznaczyły.

Konfederacya Wołkowyska, jak daleko przez zarzuty Delatorskie skrzywdzoną została, i jak niesłusznie jest prześladowana, ma to przed oczyma Sąd Najjaśniejszy.

Powszechnie wielbiona tego Sądu sprawiedliwosć, nietylko wyrokiem swoim zechce oczyścić niewinnych od czerni niesłusznie na nich wrzuconey, ale cnotliwa czulosć, nad tak wielką krzywdą oskarżonych, nie dopuści oskarżycielom odeysć od sprawy bez wskazania na nich słuszney kary, wedle Konst: Coaequationis i 1726. Ru i Restytucyi szkod na proceder poniesionych. w Rescie czyni się referencya do pierwszego Głosu i do Pozwu wzajemnie od Konfederacyi po Delatorow wyniesionego.

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

36474
36583

